

KRIZOVÉ PLÁNY/POSTUPY ŠKOLY

- 1. ŠIKANANA/KYBERŠIKANANA**
- 2. NÁVYKOVÉ LÁTKY**
- 3. SEBEPOŠKOZOVÁNÍ**
- 4. MIMOŘÁDNÉ PŘÍPADY**
(žák/učitel se zabil, zranil, je nezvěstný...)
- 5. KRIZOVÁ SITUACE
V BUDOVĚ ŠKOLY**

1. KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY - ŠIKANÁ/KYBERŠIKANÁ

a. ŠIKANÁ

Školní metodik prevence na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama nebo si povolá odborníka.

Postup v situacích, které škola zvládne nebo musí zvládnout sama:

a) Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu:

- Rozhovor s informátory, oběťmi...
- Nalezení vhodných svědků – rozhovor s nimi
- Ochrana oběti
- Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů scénářů (1. Rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory směřuje k metodě usmíření, 2. Rozhovor s agresory směřuje k metodě nátlaku)
- Realizace vhodné metody
(Metoda usmíření – jde o proměnu vztahů mezi oběťmi a agresory – psychotechniky
Metoda vnějšího nátlaku – přinutit trestem a strachem viníky k zastavení šikany a dodržování
norem chování – výchovný rozhovor, výchovná opatření, výchovná komise)
- Třídnická hodina – efekt metody usmíření nebo efekt nebo oznámení o potrestání agresorů
- Rozhovor s rodiči oběti, rozhovor s rodiči agresora
- Třídní schůzka a- info všem rodičům
- Práce s celou třídou – techniky na zlepšení vztahů
- nastavení pravidel

b) Scénář pro pokročilou neobvyklou šikanu (tzv. výbuch skupinového násilí či školní lynčování) – tzv. Poplachový plán či KRIZOVÝ plán)

- (Nelze čekat na odborníka – oběti ohroženi na zdraví či životě a později nemožno vyšetřit
Garantem proškolená metodička prevence)
- Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy
  - Záchrana oběti, zastavení násilí
  - Zalarmování nejbližších pedagogů a info vedení
  - Zabránění domluvě na křivé výpovědi
  - Další pomoc oběti (lékař...)
  - Oznámení policii, navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informování rodičů
  - Rozhovor s oběťmi a informátory
  - Rozhovor se svědky
  - Rozhovor s agresory
  - metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

c) V případě pokročilé šikany je nutné situaci řešit s kvalifikovanými odborníky.

Ohlašovací povinnost školy při výskytu šikany:

- Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku či trestného činu – obrací se škola na Policii ČR
- Škola se obrací na OSPOD pokud má podezření z ohrožení žáka (buď proto, že žák někoho svým chováním ohrožuje sám sebe) a pokud rodiče nespolupracují

- Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností nebo při poskytování školských služeb – má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci žáka, který byl útočníkem, i žáka, který byl obětí

b. KYBERŠIKANA

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ KROKY:

1. Zajistit ochranu oběti

Kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu...atd.

2. Zajistit dostupné důkazy s podporou IT

3. Důkladně vyšetřit a žádat odbornou pomoc

Vyšetřit všechny souvislosti se zjištěným incidentem. Zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, policie,...). Kontaktovat a spolupracovat s MySpace, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo.

4. Informovat a poučit rodiče oběti i rodiče kyberagresora

Postup a zásady sdělování informací jsou stejné jako u „klasické šikany“ (např. NE konfrontace oběti a agresora). Poučit rodiče o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespadají do kompetence školy.

5. Doporučit oběti: neodpovídat, blokovat útočníka, ukládat důkazy, mluvit o tom, co se děje

2. KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY - NÁVYKOVÉ LÁTKY

A. Přistižení žáka při konzumaci NL

- zabránit žákovi v konzumaci, za přítomnosti další osoby látku odebrat /později postupovat jako v bodech NÁLEZ NL – netestovat, sepsat, vyzoomět policii, nestíhá-li policie, dát látku zatím do trezoru/
- jednat dle závažnosti stavu žáka
- a/ hrozí-li mu nebezpečí na zdraví a životě
  - zajistit nezbytnou pomoc
  - přivolat lékaře
  - vyzoomět rodiče či blízkou osobu zletilého žáka
  - není-li rodič či blízká osoba dostupná – vyzoomět OSPOD, vyčkat pokynů, vyžadovat pomoc
  - později postupovat dle bodu c/
- b/nehrozí-li mu nebezpečí na zdraví a životě, ale není-li schopen pokračovat ve výuce či dbát pokynů
  - vyzoomět rodiče či blízkou osobu zletilého žáka a vyzvat je, aby si žáka vyzvedli
  - není-li rodič či blízká osoba dostupná – vyzoomět OSPOD, vyčkat pokynů, vyžadovat pomoc
  - později postupovat dle bodu c/
- c/nehrozí-li mu nebezpečí a může setrvat ve výuce
  - zajistit vyjádření žáka
  - informovat preventivní tým
  - vyvodit sankce stanovené školním řádem
  - nestalo-li se už, informovat rodiče
  - vyzoomět OSPOD, oznamovacím místem je příslušný odbor dle místa bydliště
  - mají – li rodiče či žák zájem – poskytnout informace o možnostech odborné pomoci

B. Podezření, že žák je pod vlivem NL

- a/ hrozí-li mu nebezpečí na zdraví a životě
  - zajistit nezbytnou pomoc
  - přivolat lékaře
  - vyzoomět rodiče či blízkou osobu zletilého žáka
  - není-li rodič či blízká osoba dostupná – vyzoomět OSPOD, vyčkat pokynů, vyžadovat pomoc
- b/nehrozí-li mu nebezpečí na zdraví a životě, ale není-li schopen pokračovat ve výuce či dbát pokynů
  - vyzoomět rodiče či blízkou osobu zletilého žáka a vyzvat je, aby si žáka vyzvedli
  - není-li rodič či blízká osoba dostupná – vyzoomět OSPOD, vyčkat pokynů, vyžadovat pomoc
  - později postupovat dle vhodných částí bodu c/
- c/nehrozí-li mu nebezpečí a může setrvat ve výuce
  - promluvit s žákem
  - informovat preventivní tým školy
  - vše sepsat
  - vyzoomět rodiče, mají – li rodiče či žák zájem – poskytnout informace o možnostech odborné pomoci

C. Podezření, že žák se dopustil trestného činu v souvislosti s NL (= výroba, pěstování , distribuce, navádění, přechovávání, propagace...) – má škola ohlašovací povinnost – Policii ČR

D. Nález NL

a/ Nález látky, kterou považují pracovníci za NL

- netestovat
- uvědomit vedení školy
- sepsat
- vyzoomět policii (ta látku zajistí)
- nestíhá-li policie, za přítomnosti dalšího pracovníka dát v gumové rukavici do trezoru, napsat datum, místo, čas, jméno (tam to zůstane uchováno do příjezdu policie)

b/Zadržení látky u žáka, kterou pracovníci považují za NL

- netestovat
- uvědomit vedení školy
- sepsat + vyjádření žáka (datum, místo, čas, jméno, podpis žáka), odmítá-li, uvést tuto skutečnost do zápisu
- vyzoomět policii (ta látku zajistí)
- nestíhá-li policie, za přítomnosti dalšího pracovníka dát v gumové rukavici do trezoru, napsat datum, místo, čas, jméno (tam to zůstane uchováno do příjezdu policie)
- informovat rodiče
- je-li látka u žáka, který se jí intoxikoval, předat látku lékaři
- je-li potřeba, vyvodit sankce stanovené školním řádem

c/Důvodné podezření, že žák má NL u sebe

- jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku (nebo provinění u nezletilé osoby), proto informovat policii a zkontrolovat s ní další postup
- informovat rodiče
- žáka izolovat od ostatních. mít ho pod dohledem až do příjezdu policie (neprovádět prohlídku jeho osobních věcí)
- sepsat
- informovat vedení školy
- je-li potřeba, vyvodit sankce stanovené školním řádem

POZNÁMKA:

Poživání NL dětmi je v ČR považováno za rizikové chování. Každý, kdo se ho dopouští, má nárok na pomoc odborných poradenských institucí a na pomoc orgánů OSPODU

3. KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY - SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

1. Posoudit aktuální riziko, v případě nutnosti být se žákem a zavolat záchranku
2. informovat rodinu, dlouhodobě s ní spolupracovat.
3. Motivovat žáka a rodinu k návštěvě specialisty (krizové centrum, psycholog/psychiatr...)
4. Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy:
  - Informovat žáka a rodinu - na půdě školy se nepoškozovat
  - Při nutkání se poškodit - jít za nějakým pedagogem
  - Na WC během vyučovací hodiny či OV pouze v doprovodu
  - Dojde-li přesto k sebepoškození - ihned informovat rodiče a rozhodnout o dalším postupu (zůstane ve škole, bude odeslán domů v doprovodu rodiče...)
  - Při zjištění, že žák je sebepoškozený (přišel tak už do školy) - opět informovat rodiče a rozhodnout o dalším postupu

4. KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY - MIMOŘÁDNÉ PŘÍPAD (žák či učitel se zabil/vážně zranil/zemřel, je nezvěstný)

1. Pokud je nutno, poskytnout první pomoc, zavolat záchranku
2. Zajistit bezpečnost všem zúčastněným
3. Je - li potřeba, zajistit místo události pro práci policie, ponecháme vše tak, jak bylo
4. Sbírat informace, pokud je zraněná či mrtvá osoba odvážena /záchranou, pohřební službou), poznamenat si, kam, získat kontakty, kde bude možné dostat další informace
5. Postarat se o toho, kdo zraněnou či mrtvou osobu našel (posadit, čaj, povídat, uklidnit, nenechat samotného...)
6. Umožnit prostor pro práci záchranné služby a policie (potřebují rychlé informace, nechtějí být rušeni...). Zajistit pro výslech odpovídající prostory (je ale dobré vědět - nikdo nemusí ihned vypovídat).
7. Později pracovat podle PŘÍRUČKY PRO ŠKOLY "Když se stane neštěstí).

CO JE TŘEBA HNED A DO TŘÍ DNŮ PO UDÁLOSTI DĚLAT:

(= získáme odvahu jednat hned: plánujme, rozhodujeme a domlouváme se)

1. Pokud nutno, poskytneme první pomoc a zavoláme zdravotnickou záchrannou službu.
2. Zajistíme bezpečí sobě i druhým.
3. Zajistíme „místo události“ pro práci police, ponecháme vše, jak bylo.
4. Sbíráme informace, pokud je zraněná či mrtvá osoba odvážena (záchrankou, pohřební službou), poznamenáme si, kam, a získáme kontakty, kde bude možné dostat další informace.
5. Postaráme se o toho, kdo zraněnou či mrtvou osobu našel. Posadíme ho, někdo mu udělá čaj a je s ním.
6. Umožníme prostor pro práci záchranné službě a policii (potřebují rychlé informace, nechtějí být rušeni atd). Zajistíme pro výslech volné pracovníky. Zároveň vězme: Nikdo nemusí hned vypovídat, policie počká, až žák či učitel bude ve stavu schopném výpovědi.

5.KRIZOVÝ PLÁN - AMOK - krizová situace v budově školy.

Nastává, když nějaký pachatel, zjevně bez volby nebo cíleně, prostřednictvím zbraně, výbušnin, nebezpečného náradí nebo neobvyklého použití násilí ohrožuje nebo zabije neurčitý počet osob nebo se toto dá očekávat.

CO DĚLAT:

1. Věřit tomu, že se děje něco vážného, nepodceňovat situaci.
2. Nikam neutíkat, ale zabezpečit se na místě. Žáky postavit na bezpečné místo ve třídě, tj. ke stěně u dveří nebo pod okny. Dveře zabarikádovat.
3. Komunikace:
  - a) Každý učitel by měl mít u sebe v hodinách mobilní telefon, ze kterého může volat vedení školy, policii...
  - b) Žákům přikázat, aby vypnuli mobil
  - c) Při komunikaci s policií (158) sdělit: - kde jsem (např. SOŠ mgp, Jiříkovská 840/4, Rbk)
    - co se stalo (např. podezření ze střelby)
    - přesněji označit místo (např.2. patro školy)
4. Vyčkat na pomoc – Policii ČR. nenechat se vylákat ven, ani kolegy (může to být léčka ze strany agresora)

Poznámka: Na 99% to bývá žák školy, i bývalý.

TYPICKÉ JEVY AMOKU:

- Převážně se jedná o mužského pachatele jako jednotlivce ve věku mezi 15 až 40 lety
- Amok probíhá v rychlém časovém sledu, přibližně 1 hodinu
- Pachatel disponuje střelnou nebo bodnou zbraní
- V nejrozhodnější první fázi AMOKU není čas na nasazení speciálních jednotek, ale policistů, kteří dorazí na místo jako první
- Pachatel je do příjezdu prvních policistů stále aktivní
- Pachatel je v situaci, kdy stále ovlivňuje jiné osoby
- Pachatel nemá v úmyslu zůstat nepoznán
- Útěk zpravidla nepatří k plánovanému činu, eventuálně se pokouší dosáhnout jiného místa činu) další potencionální oběti
- Jedná se ze statistik nejčastěji o střední školy

PREVENTIVNÍ DOPORUČENÍ:

1. Uzamykání školy
2. Sledovat pohyb cizích osob – nebýt lhostejný a laxní k cizím osobám pohybujícím se po škole a chtít vysvětlení, co zde hledají
3. Zásada vnitřní komunikace – podobně jako u evakuace je pro vyhlášení poplachu AMOK zodpovědný ředitel školy či jeho zástupce
4. Tipování rizikových žáků – sledovat nestandardní chování žáků a zaměstnanců (např. zájem o zbraně, agresivita atd.)

UPOZORNĚNÍ:

- nechodit osobně ani nikoho neposílat pro žáky, kteří se pohybují mimo učebny (ti se po škole nepohybují, ale zůstávají na místě, kde se snaží ukrýt)
- policie nebude pomáhat raněným apod., její primární úkol je zneškodnit pachatele, tj. budou kolem vás třeba na chodbě procházet, ale nemá cenu je žádat o pomoc.